

Vlada prevzela premogokope - Rusi napadajo v Kavkazu

ICKES POSTAL VRHOVNI UPRAVNIK PREMOGOKOPOV

Predsednik Roosevelt napravil prve korake v premogarski krizi. — Tajnik notranjih zadev Ickes imenovan upraviteljem vseh premogokopov. — Trdovratnost Johna Lewisa ni umestna. — Predsednik pozivlja premogarje na delo.

Washington, D. C. — Kar se je bilo bati se je v soboto zgodilo. Premogarska stavka je nastala. Nepopustljivost Johna Lewisa in njegove organizacije je dovela položaj do skrajnosti. Predsednik Roosevelt je v soboto izdal ukaz, da vlada prevzame vse premogokope, ki so v težavah radi stavke. To se je zgodilo potem, ko je voditelj premogarjev John Lewis in ko so tudi premogarji prezrli apel predsednika Roosevelta, da naj se vrnejo na delo do 10 ure v soboto. Dve ure pozneje je prišel ukaz iz Bele hiše, da vlada prevzame vse premogokope. Za vrhovnega upravitelja vseh prevzetih premogokopov je imenovan tajnik notranjih zadev Harold L. Ickes. Ta pa je poslal brzojavne vsem lastnikom premogokopov, da naj ostanejo na svojih mestih in naj obratujejo naprej premogokope kot vladni upravniški isti. Ickes je ukazal, da naj lastniki razvijajo nad svojimi premogokopi zahtavo Zdr. drž. Kjerkoli bodo kakke težave ali nemiri bo na razpolago vojaštvo za vzdrževanje javnega reda.

V nedeljo je bil napovedan za ob 9 uri zvečer radio govor predsednika Roosevelta. Kakih petnajst minut pred Rooseveltom govorom je bilo razglašeno po vseh radio postojah (Dalje na 4. strani)

ZRAČNI NAPADI NA NEMČIJO

Angleški letalci neprestano razbijajo nemška mesta.

London, Anglija. — Koncem zadnjega tedna so nemški letalci zopet obiskali nemško Porurje in nekatere kraje prav silovito bombardirali. Zmetali so več, kakor 8 tisoč tonov bomb, pravi poročilo. Mest Essen, ki je eno največjih industrijskih mest v zapadni Nemčiji, je bilo v tej vojni že 55 krat bombardirano, v noči med petkom in soboto je doživelo eden najhujših zračnih napadov. Zadnjič je bilo bombardirano 3. aprila in poročila so povedala, da so Krupove tovarne stale zaprte vsled porušenja okrog deset dni.

Bombardiranje Nemčije se obeta vedno hujše. Prav te dni je dospelo iz Amerike in Kanade zopet večje število novih transiranih letalcev v Anglijo, ki bodo skrbeli, da bo nad Nemščijo vsako noč dosti ameriških in angleških ptičev.

SENATOR JOHNSON OBOLEL

Washington, D. C. — Senator Hiram Johnson, dolgoletni zvezni senator iz Kalifornije je te dni obolel za pljučnico. Johnson je znan kot dolgoletni razborit senator. Radi njegove visoke starosti 76 let so zdravniki v skrbeh za njegovo zdravje.

GOEBBELS BI RAD POCEPIL ZAVEZNIKE ENEGA PROTI DRUGEMU

London, Anglija. — Nemški tisk je zadnje dni poln podžigajočih člankov, kjer se kaže veselje zlasti radi rusko-poljskega spora. Zraven se navaja, da Rusi ne bodo Poljakov nikoli ljubili in če bi kdaj dobili priliko Poljake vladati, da bi jih razgnali na vse vetrove. Posebno veselje vlada v Berlinu tudi radi sedanje premogarske stavke v Ameriki. Neki list piše, da se bo vse ustavilo in da ljudstvo se ne da več pitati s praznimi frazami. Vse to dela nemški tisk radi tega, da bi potlačil nemško javnost doma, ki se je že naveličala doprinate visoke žrtve za Hitlerjevo tiranstvo.

GIRAUD ODSVETUJE SESTANEK V ALŽIRU

London, Anglija. — Kakor znano je bilo določeno, da se bosta te dni sestala na posebni konferenci francoska generala Charles de Gaulle in general Henrik Giraud v Alžirju. General Giraud je pa zadnjo soboto poslal de Gaulleju obvestilo, da ne želi sestanka v Alžirju, ampak v kakem drugem mestu, kjer ne bo tolikšne prilike za razne demonstracije. De Gaulle bi pa rad šel v Alžirji z razlogom, ker ima tam dosti pristašev, ki bi ga nadvse navdušeno sprejeli.

son je znan kot dolgoletni razborit senator. Radi njegove visoke starosti 76 let so zdravniki v skrbeh za njegovo zdravje.

AMERIKANCI NAPADLI PET JAPONSKIH BAZ

Washington, D. C. — Od zadnjega četrtka so ameriški bombniki napadli pet japonskih baz na Solomoni, ki so še pod dominacijo Japoncev. Pri napadih niso Amerikanci zgubili nobenega letala. Japonska baza na Kieti, ki je 330 milj severno od Guadalcanala, je bila od napadov najhujše prizadeta.

a jim ne morejo do živga. V gurah imajo izborna skrivališča, med narodom pa vse povsod prijatelje, ki jih o vsem sproti obveščajo. Kadarkoli se kaka ekspedicija odpravi na lov za patrioti, so ti že vnaprej obveščeni in se poskrrijejo, ali pa odidejo v druge kraje in ekspedicije se vračajo brez uspeha praznih rok nazaj. Nemce to jezi in zdaj že očitajo Italijanom in francoski policiji, da svoje naloge vestno ne vršijo. Poveljnik okupirane Francije je odločil, da bo poslal v Haute-Savoie svoje gestapovce, da tam počistijo francoske patriote. Preganjanje bodo začeli s terorjem in na vsak napad od strani patriotov bodo odgovarjali z ubijanjem talcev in odvajanjem prebivalstva v druge kraje, kakor to znajo barbarski nazi. To dokler bo šlo in dokler ne pride tudi za nemške krvoke dan strašnega plačila, ko bodo od preganjanih narodov prejeli nazaj, kar so jim preje oni dajali.

NAZIJI NISO ZADOVOLJNI Z ITALIJANSKIM SODELOVANJEM

Bern, Švica. — V francoskem departmentu v Haute-Savoie, ki se nahaja v Alpah, kjer se spajata italijanska in švicarska meja, kakor tudi v Savoie departmentu, ki se nahaja tik pod Haute Savoie, je bilo takoj po popolni okupaciji zadnjo jesen poverjena Italijanom naloga, da očistijo po obeh provincijah vse nevarne saboterje in vse sovražne elemente. V Alpe so pobegnili mladi francoski patrioti, ki jih sicer ni tako veliko, vendar dovolj, da iz njih vrst prihajajo stalno vse vrste saboterji, ki nagajajo Nemcem in Italijanom, kjerkoli morejo in ovirajo njihovo delovanje. Tako n. pr. dnevno razdirajo železniške proge in s tem ovirajo okupatorjem promet. Nemci, ki so navajeni, da se za taka dejanja barbarsko maščujejo, ta nadaljujoča odporost gre silno na živce.

Francoska policija in z njo italijanski vojski mlade francoske patriote preganjajo,

NEMCI PRIPRAVLJAJO SPOMLADNO OFENZIVO

Ruski topničarji razbijajo nemške pozicije na kubanski fronti. — Nemški napadi odbiti in Nemcem grozi ruski pritisk v Kavkazu. — Govorice, da Nemci pripravljajo veliko spomladno ofenzivo. — Druga razna poročila iz drugih front.

PO KAT. SVETU

New York, N. Y. — Newyorški pomožni škof Rt. Rev. Francis A. McIntyre je v svojem radio govoru te dni zelo umestno povdarjal, da le v Kristusovi šoli je mogoče najti mir. Dokler se svet ne bo šel učiti skrivnosti miru v Kristusovo šolo, ne bo vedel kaj je mir, je močno povdarjal odlični prelat.

Bern, Švica. — Francoski škof Francis Martin v Le Puy, ki ga smatrajo za De Gaulista, je v radio govoru obsodil prisilno odvajanje francoskih mladcev na prisiljeno delo v Nemčiji. Izjavil je: Svet gotovo ugiha, kaj pravimo k temu nemškemu postopanju francoski škofje. Vedite, da to vsi obsojamo!

London, Anglija. — Nazijske oblasti se vedno bolj vmešavajo v notranje cerkvene zadeve. Zdaj so nemške oblasti izdale odredbo, ki zapoveduje, da se morajo gotovi prazniki, ki padejo na dneve med tednom obhajati ob nedeljah, ker prazniki motijo delo v vojni industriji. Kaj bodo k temu porekli nemški škofje?

London, Anglija. — Ob otvoritvi rokodelske šole v Madridu, ki jo bodo vodili Salezijanci, je povdarjal govornik na radio, da je salezijanski red, od svojega ustanovnika sv. Janeza Bosca naprej vzgojil za razna rokodelstva nad 90.000 mladencev. Salezijanski red šteje zdaj 13.400 udov in imajo okrog 840 postojank.

Ženeva, Švica. — Francoski kardinal Lienart je vložil pri okupacijskih oblasteh protest, ker so ga naziji omenjali v radio poročilih.

Moskva, Rusija. — Ruski napadi od zadnjega četrtka naprej, ki se še vedno množe in postajajo silovitejši od dne do dne, so Nemcem zadali precejšne zgube v kubanski nižavi v zapadnem Kavkazu. Nemci se trudijo ruske napade zaustaviti, ki pa nimajo uspeha. Nemci so bili odbiti z velikimi zgubami, če tudi se trudijo, da bi svoje pozicije v Kavkazu obdržali za vsako ceno. Rusko topništvo je v soboto uničilo 48 velikih nemških topov in veliko število možnarjev. V zraku pa so Rusi uničili 24 nemških letal.

Južno od Balakleja v sredini donske fronte so Rusi uničili dva infanterijska oddelka in dve transportne kolone, ki so dovažale provijant na fronto. Na drugem kraju pa so uničili Nemcem 150 metornih trkov in več letal. Kakih 70 milj južno od Harkova je skupina Nemcev prebiti rusko črto z ročnimi strojnimi. Rusi so napad odbili, nemško skupino pa popolnoma uničili.

V London so došla poročila, da nemško poveljstvo pripravlja zopet veliko spomladno ofenzivo proti Rusom. Ta ofenziva bo doslej največja. Okrog 5 milijonov mož bodo postavili na rusko fronto. Od te ofenzive ima pesti odločitev, pravijo Nemci, kdo bo v tej vojni zmagoval.

radio poročilih, da je priporočal Francozom, naj sprejmejo obvezno delo v Nemčiji. Lienart izjavlja, da njegova izvajanja so bila napačno zavita v radio poročilih.

VESTI O DOMOVINI

Ureditev sveta po vojni bo slonela na ramah Združenih držav, Anglije in Rusije, — vseh treh! Nova Liga narodov bo morala imeti za seboj vojaško silo.

Govor podpredsednika vlade, Dr. Miha Kreka

Dne 28. marca je podpredsednik jugoslovanske vlade, g. dr. Miha Krek naslovil preko londonskega radia Slovincem v domovini naslednji govor: V svojem zadnjem govoru se je predsednik britanske vlade, g. Churchill, odločno spustil v razpravo namenov in nalog zedinjenih narodov po vojni. Njegov govor se je lotil zamotanih razprav in prerokovanj raznih odgovornih in neodgovornih osebnosti in Angliji in Ameriki.

Cilji po vojni

Govorice o povojnih ciljih so prav posebno oživele zdaj, ko se nahaja britanski minister za zunanje zadeve, g. Eden, v Zedinjenih državah. On in g. Hull, minister za zunanje zadeve Zedinjenih držav, sta že v svojih prvih izjavah priznala in povdarila, da njihovi razgovori niso posvečeni le vprašanjem sedanje vojne politike zedinjenih narodov, temveč tudi osnovnim načrtom za ureditev sveta po vojni. Ob istem času je poslala posebna delegacija ameriškega senata predsedniku Rooseveltu resolucijo, ki zahteva, da Zedinjene države zdaj takoj postavijo, določijo in objavijo ne le načela, temveč tudi že glavne obrise svoje povojne politike.

Vrhovni svet anglikanskih cerkev pa je kar na kratko izdelal takšen načrt, ter ga objavil in s tem vzbudil največje zanimanje široke javnosti ameriškega kontinenta.

Poskusimo izluščiti iz vsega tega ono kar je za nas v sedanjem trenutku najvažnejše. Pred vsem nam kažejo te izjave Anglije in Amerike, da sta obe velesili živo prepričani o svoji odgovornosti za mir v bodočnosti in v polni zavesti svojih velikih in težkih dolžnosti v vojni, katero je treba nadaljevati do popolnega poraza Nemčije, Italije in Japonske.

Ne brez Zedinjenih držav

Ze takoj v začetku je treba uničiti vsako misel na to, da bi se mogla katerakoli velika sila po vojni umakniti nazaj v notranost svojih meja in osamljena voditi politiko svojih lastnih navideznih koristi — kakor so to storile po prejšnji vojni Zedinjene Države, prepusteč Evropo njeni usodi, češ, da bodo v bodoče igrale vlogo opazovalca. V sedanjih razmerah v Evropi bi pomenila obnovitev te napake nemško zmago in izbruh nove vojne v najbližji bodočnosti.

Tudi ne brez Rusije

Ravno tako usodna napaka po prejšnji vojni je bilo dejstvo, da je bila vsa organizacija evropskih držav in mednarodnih zvez v Evropi izvršena brez sodelovanja Rusije. Mir je nedejliv, odgovornost za bodoči mir sama sebe.

je skupna, in ta odgovornost je temvečja, čimvečja je sila dežele v borbenem redu zedinjenih narodov.

Iz tega sledi, da bodo nosile največjo odgovornost za povojno ureditev Anglija, Rusija in Amerika. Te tri velesile bodo morale za vsako ceno ohraniti skupnost povojne politike v vsej zdaj podjarmljeni Evropi, ako jo zares hočejo, ne le osvoboditi jarma in režima osi, temveč pred vsem tudi, ako ji hočejo prihraniti oni večni strah, da preti Evropi nov vojni požar vsakega četrta stoletja.

Skupni odbor

Anglija, Rusija in Amerika bodo torej ostale vodilne sile vseh zedinjenih narodov v Evropi. Zedinjeni narodi bodo morali sestaviti svoj skupni odbor in svoj skupni načrt za sodelovanje po vojni. Pozneje bi morali biti sprejeti seveda v ta evropski zbor tudi zastopniki nevtalnih in sovražnih dežel. Vsak narod in vsaka država mora biti svobodna in samostojna, toda skupna kontrola bo uvedena za vse, kar bi moglo uplivati na medsebojne odnose in pomagati pri vzdrževanju miru. Najstrožja kontrola bo morala paziti na to, da se bo moglo izdelovati in uporabljati orožje le za vzdrževanje miru. Orožjene sile, v kolikor bodo večje od onih potrebnih za vzdrževanje varnosti doma, ne bodo več zadeva vsake posamezne dežele, temveč stvar skupne kontinentalne politike.

Palica za hrbtom

Nova Liga Narodov bo morala biti tako opremljena in preskrbljena z vojaško silo, da se ne bo več omejevala le na današnje resolucije in svečani izjav, temveč da bo mogla s svojimi lastnimi sredstvi in s svojim lastnim orožjem nastopiti, čim se pojavi nevarnost, in že v povojno zatreti vsak poskus agresije.

Tudi socialne, finansijske in gospodarske mere poedinih narodov ne bodo mogle postati veljavne, ako bi njih posledice globoko uplivale na sosedni narod. Tudi ta izvor novih spopadov je treba v tem skupnem organizmu zamašiti, ali pa ga vsaj po možnosti zmanjšati. Vse države bodoče Evrope bodo primorane, da skupno izvedejo socialne in gospodarske reforme, ki bodo služile dobrobiti in napredku mas, izenačenju socialno-ekonomskih prilik in zmanjšanju nacionalnih in kulturnih nasprotstev.

Te dolžnosti, katere bo nalogala bodoča družba narodov, bo narekovala in zahtevala tako ogromna sila, da se jim nihče ne bo mogel izogniti. To je svet, ki se nam odpira. Evropa bo morala pokazati, ali ga je vredna — ali se bo znala rešiti iz njiv, odgovornost za bodoči mir sama sebe.

STVARI, KI PRIDEJO OD DOMA Z VESELJEM IZLAGAJO

Vojski na Guadalcanalu izlagajo velike zabojke hrane, municije in druge stvari, ki so dospelo na solomonsko otokje s posebnim konvojem, ki ga japonske bombe ne torpede niso imele srečo nadlegovati.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj,
podeljov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday,
Monday and the day after a holiday.

Izdaja in tiskar:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscription
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo	Chicago, Canada and Europe
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani
kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni me-
sec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopis vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za sadno številko v
tednu je čas do četrta dopoldna. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. —
Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P.A.:

"BLUEPRINT" ZA KATOLI- ČANE V LETU 1943

(Pod zgornjim naslovom je objavil kmalu po novem le-
tu zanimiv in poučen članek v katoliškem tedniku *America*
jezuit Wilfrid Parsons. Mi ga ne prinašamo v dobesednem
prevodu, posnemamo iz njega na tem mestu le glavne misli,
ki jih bomo podali našim bralcem v treh uvodnikih.)

Miselnost današnjih katoličanov trpi od dvojne bole-
zni. Obe bolezni sta krivi, da katoličanstvo razmeroma ma-
lo pomeni v velikem svetu. Pomeniti bi moralo v resnici
veliko več, ako se pomisli, da katoličanstvo na sebi pomeni
toliko kot pravilno rešitev vseh mogočih problemov, ki se
spet in spet pojavljajo med ljudmi.

Prvi teh dveh bolezni bomo dali ime — "politična pri-
lagoditev". To hoče reči, da se katoličani dajo preveč vpli-
vati od raznih političnih struj svoje dobe, v kateri živijo.
Več o tem bomo povedali v prvem uvodniku.

Druga bolezen bi se mogla imenovati — "socialna ne-
resnost". Z drugo besedo, katoličani ne vzamejo dovolj
zares svojih od Kristusa jim naloženih nalog v vprašanih
preroditve človeške družbe. O tem bomo več spregovorili
v drugem uvodniku.

Zdi se nam, da ta dvojna bolezen med katoličani ni nič
novega. Šla je z njimi skozi dolgo dobo zgodovine, more-
biti kar čela stoletja. Poglejmo v oči prav od blizu najprej
prvi teh dveh bolezni, ki smo jo nazvali — "politična pri-
lagoditev".

I.

Politična prilagoditev med katoličani prihaja iz na-
pačnega prepričanja, da je blagor katoličanstva, in obenem
katoliške cerkve, odvisen od take ali drugačne politične si-
tuacije v svetu. Na primer:

Tekom zadnje vojne, ali prve svetovne vojne, so bili
med katoličani taki, ki so mislili, da bo šla katoliška cerkev
v franže, če bodo šli v franže — Habsburgovci. (Danes se
spet pojavlja v nekih krogih vera, da morejo le razni Otto-
ni rešiti katoličanstvo v srednji Evropi...)

V devetnajstem stoletju je bilo med katoliškimi Fran-
cozi mnogo takih, ki so mislili, da bo Cerkev takoj vzela ko-
nec, ako se odpravi na Francoskem — monarhija! Na
Španskem in v nekaterih južno-ameriških državah so mno-
gi mislili, da je blagor katoliške cerkve v tistih deželah od-
visen od stranke konservativcev. Pred nekaj leti je pa v
New Yorku slovesno zatrdel neki cerkveni predstavnik,
da bo katoličanstvo v tem delu Amerike mnogo trpelo, ako
pride v politiki ob svojo moč — Tammany Hall!

Poleg takih očitnih znakov te katoliške bolezni — poli-
tične prilagoditve — so še drugi manj očitni znaki. Tako
si nekateri katoličani domišljujejo, da verjajski mir zato
ni imel nobene prave veljave, ker pri mirovni poganjanjih
ni sodeloval — papež. Podobna zmotna je v mislih tistih, ki
so hoteli reševanje Cerkev na primer v Španiji ali Meksiki
prepustiti — orožju. In kaj naj rečemo o tistih, ki so ve-
rovali — in morda do neke meje še verujejo — da utegne
biti Adolf Hitler odrešenik sveta od boljševizma?

Nič manjša in nič manj usodna zmotna je tista, ki jo je
najti vsaj v nekem številu katoličanov, češ, da Cerkev ne
more shajati brez pomoči velikih finančnikov in bogatih
industrijcev. Razume se, da te vrste katoliški bolniki po-
tem ob vsaki priliki potegnejo s kapitalisti, kot se navadno
izražamo, in se zapletejo v početja, ki so naravnost ali po
ovinkih v nasprotju z interesi delovnega človeka.

Utegnil bo kdo vprašati: Kdo pa seje tako in podobno
pogubno seme med katoličane, odkod pa prihajajo ti bole-
zenski bacili?

Morda bi se dalo na to vprašanje odgovoriti v štirih
točkah.

1. Prva pobuda zacil za bolezen "politične prilagodit-
ve" navadno pride od raznih politikarjev, ne od kakih cer-
kvenjakov. Toda enako je res, da cerkvenjaki in svetni ka-

toliški veljaki z neko neverjetno lahkoto padejo politikar-
jem v mreže in se pustijo izrabiti kot njihovo orodje.

2. Tesna zveza med Cerkvijo in svetno politiko se se-
veda predstavlja kot nekaj zelo koristnega za Cerkev in
katoličanstvo. Z drugo besedo: namen je večinoma dober,
zato je stvar zapeljiva in marsikoga omreži.

3. Taka tesna zveza med Cerkvijo, oziroma med cer-
kvenimi in katoliškimi predstavniki ter med politikarji ve-
činoma ne vodi do tesnega sodelovanja med Cerkvijo in dr-
žavo, ampak med Cerkvijo in eno ali drugo politično stran-
ko v državi.

4. Kljub temu, da skušnja kaže: da je tako sodelova-
nje vedno katoličanstvu v škodo, se vedno znova pojavljajo
poskusi za politično zaslužjevanje Cerkev.

Kar smo povedali v dosedanjih vrsticah, velja v prvi
vrsti za razmere v takozvanih "katoliških deželah". Nave-
dili bi lahko dolgo vrsto zgledov iz raznih evropskih dežel iz
najnovejših časov, pa morda še več iz prejšnjih stoletij.
Toda tudi naša Amerika ni popolnoma prosta te bolezni.

Res pa je, da tu v naši domovini ta stvar ne seže dosti
preko krajevnih pojavov. Toda nikjer ni zapisano, da se
kdaj utegne zajesti ta bolezen med vse milijone tukajšnjih
katoličanov. Ljudje smo in do malega vsi smo podvrženi
propagandi, pa naj bo taka ali drugačna. Zato tudi nismo
nedostopni prišepetavanjem raznih politikarjev, ki znajo
svoje politične cilje zaviti v lepo pobarvano papirje verske
ali vsaj moralne gorečnosti. Že samo to je dovolj nevar-
no, če se navdušujemo za to ali ono deželo v drugih delih
sveta, ki praktično uvaja in redi na svojih tleh bolezen po-
litične prilagoditve.

Dobro bo torej, če to bolezen resno premislimo in po-
tem še drugo vzamemo pod drobnogled. O njej bomo spre-
govorili prihodnjik. Ko bomo obe bolezni vsaj nekoliko
spoznali, bo seveda treba, da si poiščemo zdravil za eno in
drugo. To iskanje bomo prihranili za tretji uvodnik.

(Dalje prih.)

NOV GROB V CLEVELANDU

Cleveland, O.

V fari Sv. Lovrenca so se
oglasili zvonovi tužno nazna-
njajoč, da je preminula v to-
rek 27. aprila ob 9 uri dopol-
dan Perkotova mama, Agnes
Perko, rojena Jakšič, stara 73
let, doma iz Budgejevasi, fara
Žužemberk, na Dolenjskem,
poznana tudi p. d. kot Koče-
varjeva Agata.

Z njo je odšla iz naselbine
verna in skrbna slovenska ma-
ti, ki se je v tem odlikovala,
da je bila vredna občudova-
nja, kakor so slovenske blage
matere, ki pozabijo na sebe,
da drugim dobro store, da je
družina častno in versko vzgo-
jena, da se v hiši ohrani vera
in ljubezen do naroda. Take
matere so dragocen zaklad na
šega slovenskega naroda in le
prerano legajo v grobove, ž
njimi pa izginja značajnost in
blagost srca, ki ga ne more na-
domestiti nobeno drugo bitje.

Kdor je poznal to mater, jo
je moral občudovati, kako je
čuvala in bdela pri vzgoji svoj-
jih otrok. Zadnjih 15 let vdo-
va je prevzela vse skrbi za
blagopokojnim soprogom Do-
minikom; s pridnostjo in mo-
littvijo je dvigala otroke, da so
se povzpeli do častnih mest,
in to iz revne hišice, za kate-
ro je pokojni oče trideset let
trdo vhtel kovaško kladivo,
da je s tem družini preskrbel
skromen dom in jih preživel
v težkih letih, kakoršna so bi-
la takrat, ko so se ustanovlja-
le te pionirske družine tu v

novemu svetu. Ni potreba po-
vdarjati, s kakšno skromnost-
jo, varčnostjo in skrbjo so ta-
krat ti pionirji začeli v tež-
kih preizkušnjah svoje življe-
nje, ko niso vedeli, bo li ju-
tri delo ali ga ne bo. Zasluzek
teh dni je bil pod ničlo, dela
je bilo le malo kje in še kak-
šno. Iz teh težkih preizkušenj
so te pionirske družine za vse-
lej ohranile spomin, ki jih je
vodil v poznejšem življenju
po modri in previdni poti z
izrekom: "Delajmo in molimo
ter hranimo, če tudi še tako
malo in redko zaslužimo".

Rajna Dominik in Agata
Perko sta se poročila v Jolie-
tu, kamor sta dospela pred 51
leti, potem sta se pa naselila
v Clevelandu za stalno, kjer
je rajni soprogo delal na Cal-
vary pokopališču 30 let kot ko-
vač. Umrli je pred 15 leti. Do-
ma je bili iz Krke. Bil je blag
in od vseh spoštovan mož.

Tako je živela družina
Perko v naselbini in v fari Sv.
Lovrenca vsesplošno spoštova-
nje, bila je verna in je podpi-
rala cerkev in druge domače
ustanove. Poleg sestre Eliza-
bete, ki je štiri leta starejša in
se nahaja v Clevelandu, zapu-
šča pokojna Agnes Perko tri
hčere in štiri sinove. Hčere so
Josephine Barley, Jennie Gra-
hek in Mary Strekal, ki je v
grocerijski obrti; sina Frank
in Alojzij sta v službi Strica
Sama sin Anthony J. je
zdravnik, sin Adolf pa zobo-
zdravnik. Bila je stara mati 23

otrokom in enemu prastara
mati.

Pogreb se je vršil v soboto
1. maja iz hiše žalosti, 3529
E. 82 St. v cerkev Sv. Lovren-
ca, odtam pa na pokopališče.
Blag naj ji ostane spomin, nje-
ni duši pa bodi večni mir!

A. G.

O NOVIH DELIKATESAH

Mt. Olive, Ill.

Ker je moj zadnji dopis v
Am. Slovencu nekaterim uga-
jal, bom pa še naprej pisal o
novih delikatesah, akoravno
med našim narodom niso bile
nikdar priljubljene.

Vojni čas prinese marsikaj,
kar prej ni bilo priljubljeno.
Poglejmo v zgodovino pred-
zadnje francoske vojne v
letih 1870-1873. Pariz je bil
oblegan. Ko so mesne zaloge
pošle, so prišli na vrsto konji,
potem pa celo podgane, ki so
jih plačevali po 5 frankov in
več. Tudi v zadnji svetovni
vojni se je moral avstrijska
posadka v trdnjavi Przemisl
udati, ker ji je zmanjkalo ži-
veža, posebno mesnega, in zo-
pet je bila ta konjska para-
na vrsti, pa je tudi to pošlo in
udati so se morali. Neki hudo-
mušnež mi je pravil, da so
konjske repe obežali na viden
kraj, ker so hoteli na ta način
Ruse varati, kakor da imajo
še dosti te robe za golaž. Ali
ni jim uspelo.

Znani so mi tudi ljudje, ki
ljubijo še neke druge vrste pe-
čenko; to so Furlani. Če so
to res pravi Furlani ali so Ita-
lijani, nisem gotov; vem le, da
smo jih pri nas tako klicali.
Njih posel je bil škarje in bri-
tve brusiti. Kot deček sem ne-
koč opazoval enega. Postavil
je svoj kolovrat — tako je sam
nazival svojo brusilno pripra-
vo — pod lipo blizu župnišča
ter se zagledal v lepo farov-
ško — mačko. Poklical je me-
ne, ki me je zapazil v bližini,
rekoč: "Fantič, ali bi ti mogel
tole mačko ujeti?" Jaz ga gled-
dam debelo, on pa pravi:
"Dam ti dvajsetico. Jejmine,
ti ne veš, kako je mačka do-
bra!" Rečem mu, da se bojim
farovške kuharice. "O mraku
bom prišel; le glej, da jo u-
lovliš!" mi pravi. Meni je bila
dvajsetica močno všeč. Mačko
sem zaprl v našo drvarnico.
Zvečer jo je odnesel, jaz sem
pa dobil dvajsetico. O kako je
bila lepa še v tistih časih!

Neko zimo sem delal v smre-
kovem borštu za nekega Lo-
dčana. Kupil je za 1000 gol-
dinarjev lesa. Tesarje je seboj
pripeljal; domačini smo samo
podirali in klesali. Bila je pa
res mrzla zima; morali smo i-
meti vedno dober ogenj. Neke-
ga dne pa pride neznan mož
in nas vpraša, ako bi si smel
kaj skuhati pri našem ognju.
Seveda smo privolili. Eden ra-
dovednežev pa je hotel videti,
kaj da kuha, ker je stvar ime-
la tako močan duh, pa ga vpra-
ša: "Očka, vi pa gotovo mijav-
mijav pečete, ali ne?" "Zajč-
ka sem ujel!" odvrne možiček.
In ga lahko pokusiti, ko bo pe-
čen." Prav blizu tam sta pa
dva nepridiprava podžagala
veliko jelko in sta jo nalašč
podrla čez ogenj ter tako po-
kvarila siromaku dobro kosi-
lo. On pa je pričel kleti kar v
treh jezikih, seveda najprvo

je bilo porka in porka; tako
svoj "kolovrat" je imel v bli-
žnji vasi. Ni bilo vredno sme-
ha, ali nekateri so imeli veli-
ko zabave pri tem. Gospodar
pa nas je vse ostro pokaral.

Vlada nam sedaj priporoča,
nabaviti si piščancev, kolikor
je kateremu mogoče. To bo
prava delikatesa, ki jo vsak
ljubi, in bo tudi brez odmer-
jalnih točk. Ali po mestih sko-
ro ni mogoče temu priporoču
ustreči. V Washingtonu se
že sedaj bojijo, da ne bi pre-
močno petelinovo petje motilo
državnih uradnikov ali celo
državne zbornice. Prišel pa je
že eden glavnih uradnikov z
rešitvijo na dan, namreč, da
so petlini potrebni samo za
časa valjenja, toraj poklati jih
potem! Res modra razsodba.
Jaz pa mislim, da jih malo-
kdo tako dolgo hrani; še pred-
no pričnejo svoj kikeriki, se
znajdejo v ponvi. Letos jih je
bilo v resnici težko dobiti. Ne-
katere valilnice so imele naro-
čilo za šest tednov in več na-
prej. Hodil sem od ene valilni-
ce do druge, pa nikjer ni bilo
slišati kakega kikeriki, ki se
ga v Washingtonu tako boje.
Če je le res!

Andrew Maren.

POROČILO O NARODNEM SHODU

ki se je vršil na "Slovenski
dan" 18. aprila v Sheboyganu
in katerega je sklicala podru-
znica št. 4, JPO-SS.

Sheboygan, Wis.

Predsednica podružnice št.
4, JPO-SS in tudi podpredse-
dnica Sansa je otvorila shod s
pozdravom ter povedala, da se
ta shod vrši iz dveh namenov.
Prvič, da se praznuje Sloven-
ski dan v spomin na evnetno ne-
deljo, ko je pred dvema leti bi-
la napadena naša rojstna do-
movina in pa, da se odzovemo
klicu naše nove domovine A-
merike, ki želi naše pomoči pri
nakupovanju vojnih bonдов.
Nadalje je predsednica vodila
program po sledečem vspore-
du:

1. Zapisega Ameriški za-
stavi, sodeluje Mr. L. D. Stoll,
načelnik Ameriške legije.

2. Igrata dve deklici, Vio-
leta Milostnik in Mary Ann Stra-
hota, "God Bless America".

3. Deklamacija "Slovenski
dan", Diana Ribich in Mary
Krainz.

4. Zopet igrata deklici V.
Milostnik in M. A. Strahota
dva komada.

5. Govor Johanna Mohar,
tajnice in zapisn. podružnice
št. 4, JPO-SS ki je naglašal
spomin na strašno usodo, ki jo
je doživela pred dvema leti dne
6. aprila naša rojstna domovi-
na Jugoslavija. Priporočala
je, da bi z združenimi močmi
vsi kakor eden delali na to, da
bi naš narod že skoraj doživel
čas osvoboditve in srečnejše
bodočnosti, po kateri tako
željno hrepeni. Tudi z molit-
vijo moramo združiti to naše
delo, da bo uspešno zaželeno-
mu namenu. V imenu K. S. K.
J. kot tudi uradnica iste je iz-
rekla svoje sočustvo nad ža-
lostno usodo našega naroda,
uverjena, da kakor organizaci-
ja tako tudi potom svojega
številnega članstva hčemo
storiti vse, da pomagamo ter

da se naš narod doma osvobe-
di krutega tiranstva enkrat za
vselej. Zaupajmo v božjo po-
moč.

6. Sledi krasna deklamaci-
ja, katero je izvršno podala
Mrs. Frances Milostnik, "Slo-
venija živi", in katero je zlo-
žil Mr. L. Zakrajšek iz New
Yorka in je bila priobčena v
Zarji lansko leto ravno ob ob-
letnici napada na Slovenijo.

7. Nato je predsednica sho-
da Mrs. M. Prislend pozvala
navzoče naj vstanejo v znak
spoštovanja do onih naših so-
rodnikov, znancev in prijate-
ljev, ki so padli za našo rod-
no domovino in ki se še bori-
jo za obstoj in svobodo Slove-
nije.

8. Nadalje je bil predstavl-
jen Mr. Vincent Cankar iz
Chicago, predsednik JPO-SS
ter član eksekutive Sansa. Vo-
diteljica shoda je omenjala
številne zasluge Mr. Cankar-
ja, ki jih je s svojim skrbnim
in velikim delom doprinesel za
obe narodni organizaciji, ki jih
imamo Slovenci v Ameriki.

Mr. Cankar je v eni uri tra-
jajočem govoru orisal trplje-
nje našega naroda doma ter
razložil načine, po katerih bi
Ameriški Slovenci lahko svoj-
cem najbolj pomagali gmotno
in k zopetni upostavitvi Slo-
venije. Narod je ves čas paz-
no sledil njegovim besedam,
kar je znamenje, da je Mr.
Cankar izvrstnen govornik, ki
zna doseči narodovo dušo.

9. Nato je bil poklican k
besedi Mr. Anton Zorman ki
je namestnik širšega odbora
Sansa. Prečital je resolucijo,
ki je bila od navzočega občin-
stva soglasno sprejeta. Skle-
njeno, da se pošlje resolucija
slednjem: Državnemu depart-
mentu, zakladniškemu depart-
mentu in uradu za vojne in-
formacije.

Dalje je zbornica odobrila,
da se pošlje zahvala radio ko-
mentarju Mr. Graham Swing
za njegov lep govor o Jugosla-
viji in Sloveniji na radio 6.
aprila letos. Ker tega govor-
nika poslušala do 20 milijonov
ljudi vsak večer, smo mu za
njegovo reklamo lahko hva-
ležni.

10. K besedi je bil poklican
blagajnik podružnice št. 4,
JPO-SS, Mr. Martin Jelenc,
ki je poročal, koliko se je že
poslalo od tukajšnje podru-
znice na gl. urad JPO-SS ter je
na navzoče apeliral za darove
v prid dobrodelnega sklada.
Nabrala se je svota \$46.00.

Ker vemo, da ni rešitve za
našo staro domovino brez
zmage Amerike, je predsedni-
ca v iskrenih besedah apelira-
la na navzoče za nakup vojnih
bonдов, ker se ravnokar vrši
velika kampanja v tem oziru.
Takojo so se oglašila naša dru-
štva in posamezniki, da je bilo
pred zaključkom shoda pro-
danih bonдов za svoto \$11-
100.00 kar je za našo naselbi-
no velik uspeh, saj obstoji po
večini iz delavcev, ki itak mo-
rajo kupovati bonde v tovar-
nah, kjer so zaposleni. Tudi
po shodu se lahko Slovenci
kupijo bonde pri našem slo-
venskem bankirju Mr. Antonu
Stiglicu, ki bo gledal, da bo
vsaka svota kreditirana Slo-
vencem.

(Dalje na 3. strani)

TARZAN (698) ZVERINE NA STRAŽI

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

THOUGH STUNNED BY HIS FALL
THE MIGHTY TARZAN WAS
QUICK TO RECOVER. HE LEAP-
ED LIKE A SPRING UNLEASHED.

AKORAVNO OMAMEN VSELED NADDA,
SI JE MOGOČNI TARZAN HITRO SPET OPO-
MOZEL. ODSKOČIL JE, KAKOR BI SE SPRO-
ŽILO NAVITO PERO.

TEJDA JE ODKRIL, DA JE BILA ENA NO-
GA POŠKODOVANA. NI BIL UPANJA, DA
BI MOGEL PREHITI URNE MESOJEDE.

V BLIŽINI JE RASTLO SAMOTNO DREVO.
SPLAZIL SE JE GORI ŠE PRAVOČASNO, DA
SE JE OGNI ZVEREM, KI SO SE ZAGANJALE
ZA NJIM.

K SREČI PA LEVI NE MOREJO PLEZATI
PO DREVJU, TODA STRAŽILO SO SPODAJ...
TER ČAKALI... ČAKALI...

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk:

TEDENSKI KOLEDAR

9. Nedelja — 2. po Veliki noči.
10. Ponedeljek — Anton in, škof.
11. Torek — Mamert, škof.
12. Sreda — Pankracij, muč.
13. Četrtek — Robert.
14. Petek — Bonifac.
15. Sobota — Izidor.

DRUGA NEDELJA V MAJU

Ljubezen je nekaj splošnega, občega, toraj mora biti dostopna vsem ljudem. Kaki občutki niso splošni, niso v oblasti vseh, toraj ne morejo biti noben bistven del pri ljubezni. Nekaj popolnoma zunanjega so, da se ni treba zanj zmeniti.

Kaj je prav gotovo v oblasti vseh ljudi brez najmanjše izjeme? Pač gotovo izpolnjevanje zapovedi. "Kdor ima zapovedi moje in jih izpolnjuje, on je ta, ki me ljubi". Edinole tak resnično ljubi. To je prvi in zadnji dokaz čiste ljubezni do Boga, in le ta dokaz je more rešiti. Ali bi imel le trohico ljubezni do Boga in bi bil kdaj Boga vreden, če bi lastno, grešno voljo nad sveto, jasno izraženo voljo božjo? Če bi ga raji žalil, kakor mu bil pokoren? Če bi ti bila stvar in njena slast dražja, kakor sam tvoj Bog in Gospod? Tako ljubezen tirja Boga od tebe, da postane večje plačilo tvoje. Le ljubezen zasluži ljubezen. Pri-

hodnje življenje v Bogu je življenje večne ljubezni, ne ljubezni, ki se bori v strahu in reviji za največjo dobroto, ljubezni, ki je zgrabila največjo dobroto, jo drži oklenjeno, se v njo vtopi in večno v nji počiva, da pije iz nje potoke samega veselja in blaženosti. Brez prave ljubezni ne prideš nikoli do prave ljubezni.

Naj ti toraj ne bo pretežavno, da v primeroma zelo kratki dobi življenja hrepeniš v trdi, trdopolni ljubezni po Bogu in si prizadevaš z vsemi močmi izpolnjevati iz gole in čiste ljubezni zapovedi božje, da prideš po kratki dobi tja, kjer ljubezen ni več nobena zapoved, temveč nepremagljiva, blažena in neskončno blažilna moč, ki izhaja iz lepote in veličastva božjega.

Kakor dim ginejo leta, ko je treba zapovedi izpolnjevati, sad zapovedi, ljubezen, pa ostane vekomaj. Ne bodi nemaren za kratek čas!

BARAGOV SVETILNIK

Promotor.

Letošnje leto pomeni dve važni obletnici v zvezi z Barago. Oboje je bilo že poudarjeno: 75. obletnica njegove blažene smrti, pa tudi 100. obletnica njegovega prihoda v L'Anse in ustanovitve odtonene misijona med Indijanci.

Obletnici Barogove smrti je poudaril že letošnji Baragov dan v nedeljo po 19. januarju. Za tisto priliko je napisal tudi misijonar Trampus lepe misli, ki so bile pred dvema tednoma natiskane na tem mestu. Zdaj je čas, da posvetimo nekaj pozornosti drugi obletnici, to je stoletnici Barogovega prihoda v L'Anse, Michigan.

Preden gremo na delo in napišemo kaj več o tej stoletnici, si ne moremo kaj, da ne bi poudarili neke druge okolnosti, ki je prav razveseljava. L'Anse je danes moderna naselbina prav blizu tam, kjer je Baraga pred sto leti ustanovil svoj indijanski misijon. Še vedno je tam tudi katoliška župnija, ki spada pod škofijo Marquette, ustanovljena s trudi in naporu škofa Barage. Župnija v L'Ansu danes seveda ni indijanska, temveč mešana, sestavljena iz različnih narodov. V teku časa se je vse odtoneno naseljenstvo vtopilo v amerikanstvo in se vrši služba božja ter ves župnijski aparat v angleškem jeziku.

Zelo hvaljevredna pa je ideja sedanjega marquetteškega škofa Magnerja, da je prav za letošnjo stoletnico poslal na to župnijo našega slovenskega rojaka, Rev. Franka Scheringerja, ki je bil rojen na Calumetu, Mich. In prav tako pomenljivo je, da je ta mladi gospod postal predsednik Barogove Zveze. S to dobro premišljeno gesto je škof Magnjer pokazal globoko zanimanje za Baragovo zadevo in zborovalci na zadnji letni seji Barogove Zveze niso mogli dati lepšega priznanja škofu Magnjerju, kakor da so župnika iz L'Ansa izvolili za svojega predsednika. Baragov Svetilnik daje s tem svoje iskreno priznanje na obe strani — posebej pa pozdravlja Fathra Scheringerja in se veseli, da je ta odlični mladi duhovnik, naš rojak, rav-

no za Baragovo stoletnico v L'Ansu sprejel na svoje močne rame dvojno tako odlično nalogo.

Po teh uvodnih besedah se lotujemo naloge, da podamo Svetilnikovim bralcem in bralkam na kratko opis ustanovitve indijanskega misijona v L'Ansu pred sto leti — v letu 1843.

Dr. Franc Jaklič nam v svoji knjigi o Frideriku Baragi ta dogodek opisuje v naslednjih besedah:

Na sredi južne obale Gornjega jezera (Lake Superior), desno od polotoka Keewenaw, leži ob keewenawskem zalivu mesto L'Anse (Lans). Ime je francosko in pomeni po naše "lok", ker je odtoneta morska obala res izlekajna kot lok.

V Baragovem času je stala nekoliko proč od sedanjega mesta enako imenovana indijanska naselbina, v kateri je bila tudi nekaka kanadska trgovina s kožuhovino. Že več let poprej je bil pri tej trgovski družbi nastavljen pobožni Francoz Peter Crebassa (Krebasa). Ta mož je ob nedeljah, ko ni imel prilike za sveto mašo, s svojo ženo Ano rad prebiral sveto pismo in molil.

Stari indijanski poglavar Penanši ga je pri teh zasebnih pobožnostih večkrat obiskoval in Crebassa mu je razlagal temeljne resnice katoliške vere. Dobri starina je tako vzel ljubilo krščanstvo, da si je zaželel v L'Ansu katoliškega duhovnika, ki naj bi ostal na mestu in redno opravljal božjo službo.

Crebassa mu je omenil Barago, ki je bil takrat v La Pointu, sicer dosti daleč od L'Ansa, vendar najbližji katoliški duhovnik v tisti okolici. Stari poglavar je začel tiščati v Crebasso, naj piše Baragi in mu pove, da ga poglavar Penanši vabi v L'Anse. Nekaj časa se je Crebassa obotavljal, končno je res pisal Baragi, in sicer že leta 1840.

Baraga je pismo sicer prejel, toda bil je tisto leto silno zaposlen v La Pointu. Postavljal je tam novo cerkev, ki mu ni pomlad duhovnik, naš rojak, rav-

BETONIRANO ZAKLONIŠČE SO ZAVZELI

Slika kaže angleške vojske, ki so zavzeli pri Mareth črtil cementirano zaklonišče. Nemci so ga imeli pokritega z vejicem, da je bil tako neviden.

tega ni mogel misliti na to, da bi se odzval povabilu v L'Anse. Prav enako je ostalo pismo, ki ga je ponovno prejel od Crebasse v letu 1841, brez uspeha. La Pointe je še vedno zahteval vso Baragovo pozornost in ga nase priklepal.

Šele leto 1843. je izgladilo pot iskrenim željam starega indijanskega poglavarja. Baraga je prišlo na uho, da se je bil naselil v L'Ansu neki protestantski pridigar in je skušal Indijance pridobiti za svojo obliko krščanstva. Ta novica je Barago zaskrbelo. V tistem letu tudi ni bilo več toliko skrbi z misijonsko postajo — indijansko župnijo — v La Pointu. Tako je Baraga začel resno misliti na Indijance v L'Ansu. Bilo je tedaj prvič, da se mu je vzbudila želja, ustreči vabilom starega poglavarja in Francoza Crebasse.

Dne 13. marca 1843 je bilo, ko je pobožni Francoz prejel pismo od Barage in v njem obljubo, da pride brž ko mogoče. Računal je s tem, da pride v L'Anse v maju in ostane do julija. Dostavil je celo, da bo videl, če se bo mnogo Indijancev prigrisalo za sprejem v katoliško vero. Ako bi bilo tako, ulegel bi se v svojem starem poganstvu. Baraga pa ni bil rojen za župnika, bil je pač kot ustvarjen za misijonarja — pionirja. Prav radi tega ni mogel več vztrajati v La Pointu, kjer bi prav tako dobro vodil župnijo — vsaj po Baragovem mnenju.

Med tem so se bili namreč v La Pointu že do malega vsi odtonni Indijanci spreobrnil v katoliško vero, le nekaj najbolj trdovratnih je še vedno vztrajalo v svojem starem poganstvu. Baraga pa ni bil rojen za župnika, bil je pač kot ustvarjen za misijonarja — pionirja. Prav radi tega ni mogel več vztrajati v La Pointu, kjer bi prav tako dobro vodil župnijo — vsaj po Baragovem mnenju.

Zahvala je bila izrečena tudi Mrs. Mary Fludernik, ki je dala svojo dvorano brezplačno na razpolago za šhod.

Pesedilo resolucije, sprejete na shodu, je sledeče:

RESOLUCIJA

Ker je Slovenski Ameriški Narodni Svet določil svetno nedeljo kot Slovenski Dan — dan žalostnega zgodovinskega spomina, ko so pred dvema le-

ti barbarske nacijske in fašistične čete vpadle v mirno Slovenijo in Jugoslavijo; in — Ker je naš smoter in motiv, ki nas navdaja z dvojnimi upanjem in sicer: Predvsem je naša volja in želja, da zmagajo Združene Države in njih Zavezniki; izrečno želimo in hočemo tudi obnovitev po sovražniku razkosane Slovenije, katere je dala našim prednikom in mnogim nam luč življenja; in dalje —

Ker je točasno v teku kampanja za drugo vojno posojilo, ki jo vodi Državno Zakladništvo Združenih Držav —

Smo se vsled tega, kot zastopniki in člani slovenskih ameriških društev v Sheboygan-skem okraju, katere štejejo nad 2000 članov — zbrali z namenom, da ob tej priliki ponovno izrazimo našo iskreno udanost in lojalnost Združenim Državam in njeni vladi, da izrazimo našo hvaležnost deželi, katere nas je sprejela za svoje.

Ameriški Slovenci, ki so po ogromni večini strokovni in navadni delavci, se zavedajo v polni meri potrebe in dolžnosti podpirati našo deželo do skrajnosti v vseh ozirih. Vemo, da brez popolne zmagave Zdr. Držav in njenih zaveznikov ne more biti svobode in varnosti za male, demokratično misleče in svobode željne narode na svetu, kakršna je naša rodna Slovenija.

Zavedamo se ogromnih žrtv naše dežele, kakor tudi žrtve, ki jih mora in jih bo moral doprinesiti naša oborožena sila v bodoče. Ponosni smo na naše sinove in očete, ki so se izkazali hrabrim in vrednim članom naše armade. Vemo pa tudi, kako strašne so žrtve naših krvnih bratov v podjarjeni Sloveniji in drugih deželah.

Zatorej pozivamo člane in vse slovenske može in žene iz Sheboyganskega okraja, naj se vsi odzovejo do skrajnosti s tem, da kupijo bonde drugega vojnega posojila, da na tak način skupno pomagamo do hitre in popolne zmagave Zdr. Držav in naših Zaveznikov na vseh bojiščih in tak priporočamo doseči vsem miroljubnim narodom trajni mir in pravico ter demokratično svobodo vsemu človeštvu.

Za podružnico št. 4, JPO-SS

Johanna Mohar, tajnica.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

Končno je predsednica zaključila program z besedami: "Mi smo Amerikanci slovenskega porekla. Ponosni smo, da smo državljani te velike dežele. Vsak dan znova obnovimo prisego naši zastavi, in vsak večer se naj naše misli strnejo v molitev za zmago, mir, svobodo in boljšo bodočnost vsega človeštva". Zahvalila se je za udeležbo in vsem, ki so sodelovali na programu in pomagali.

Zahvala je bila izrečena tudi Mrs. Mary Fludernik, ki je dala svojo dvorano brezplačno na razpolago za šhod.

Pesedilo resolucije, sprejete na shodu, je sledeče:

RESOLUCIJA

Ker je Slovenski Ameriški Narodni Svet določil svetno nedeljo kot Slovenski Dan — dan žalostnega zgodovinskega spomina, ko so pred dvema le-

ZAPISNIK

seje slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora, ki se je vršila dne 10. aprila 1943 v Chicagu, Illinois.

Poročilo direktorja publicitete:

Slovenska sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki ima sedaj 38 lokanih odborov. To vidite iz imenika, katerega sem poslal na vse liste, ki sodelujejo z našo pomnožno akcijo.

Poročal je obširneje in končno zaključuje svoje poročilo s sledečim apelom:

Zato bi priporočal, da spet ponovno pišemo vsem našim društvom, ki pripadajo k našim desetim bratskim organizacijam, ki tvorijo JPO-SS, da se organizirajo po vseh slovenskih naselbinah. V to svrhu bi se moralo sestaviti pismo, ki bi se ga dalo vsem glavnim uradom naših organizacij, da ga pošljejo vsem društvom.

Delati bo treba, s pomnožno silo vsaki dan in vsi moramo poprijeti to delo, ki bo menda najbolj plemenito v zgodovini našega slovenskega naroda.

Nadzornik John Gornik poroča, da je po svojih močeh vedno rad pomagal pomožni akciji in bo to še nadaljeval v bodoče. Prav tako se bo pridno udeleževal pri SANS-u, kjer koli bo mogoče.

Nadzornik John Ermenc poda svoje poročilo o delovanju v Milwaukee in okrožju.

Stavljen, podpisan in sprejet je predlog, da se vsa poročila sprejme.

Po daljši razpravi je bil sprejet predlog, da se piše pismo vsem lokalnim odborom, v katerem se jih prosi, da naj gredo zopet na delo in pričnejo z nabiranjem denarnih prispevkov. Istotako se odobri, da se pošlje pismo vsem društvom vseh organizacij, ki so vključene pri slovenski sekciji Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki, z namenom, da pomagajo z nabiranjem denarnih prispevkov, bodisi pri svojih lokalnih odborih JPO-SS ali posamezno.

Nadzornica Josephine Zakrajšek poroča, da je društvo Napredne Slovenke št. 37 SNPJ odobrilo predlog na zadnji seji, da darujejo JPO-SS \$300.00, to je vsaka članica en dolar. Poročilo se sprejme, in želja odbora je, da bi druga društva posnemala to društvo.

Zaključek seje ob 3:30 popoldne.

Vincent Cainkar, predsednik; Joseph Zalar, tajnik; Janke N. Rogelj, zapisnikar.

Op. ured.: Radi pomanjkanja prostora, smo bili primorani obsežni zapisnik skrajšati.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Central 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSKJ.
CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:

Predsednik: Anton Strniša;
Tajnik: Jos. J. Nemanich,
1145 East 74th Street
Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asement se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvo se sprejemajo katoliki od 16. do 60. leta v odrasli doledci; v mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnine. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik,
JOSEPH ZORC, tajnik,
1045 Wadsworth Ave.,
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALC, SR., blag.

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEH!

Priporočila se vsem Slovencem in Hrvatom

LUZAR'S TAVERN

PHILLIPS, WISCONSIN

Lep prostor za oddih, sobe za prenočišča, čolni za veslanje in ribolov. Vseh vrst jedi in pijače.

Lastnika: MR. & MRS. JOE LUZAR.

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

"Spomladi se bom udingal pri kakem kmetu za poljsko delo, spat pa bom hodil sem," je bilo zanj kakor pribito. Gojil je nedoločno upanje, da bo še videl svoje sinove, ni pa zaupal obljubljeni pomoči. Skušnja ga je bila naučila, da mora vsakdo na svetu skrbeti zase sam in se boriti za svoj kruh.

Medtem so tekli dnevi, ne da bi se Jan mogel odločiti, da bi poiskal dela.

Če je deževalo, je ležal zleknjen na tleh, a če je bilo zunaj suho, je gledal na prosto in zlezel iz svojega podzemeljskega domovališča, da bi se razgledoval po širnih poljih.

Ob nedeljah se je prikazoval v vas kakor potepuh in se naglo spet vračal v svojo samoto. Ni imel nobene dobre obleke več; kar je nosil, je bilo oguljeno, povsod odgrnjeno in zamazano od zemlje. Opustil je ves red in vso snažnost, zakaj preživljanje je stalo denar.

Sam ni trpel zaradi pomanjkanja, a bilo ga je sram pred ljudmi, ki so ga videli. Pred župnikom je bežal, kjer je mogel. Bal se ga je brez pravega razloga. Ni maral, da bi se kdo brigal za njegovo stanje, in ni mogel prenašati, če mu je kdo hotel svetovati ali pa mu kaj predpisovati. Izza dogodka z Dolfom ni nikomur več zaupal. Nič več ni verjel v prijateljstvo in je sumil, da mu hoče vsak človek prizadejati krivico in trpljenje. Zaničeval je svojo okolico in se zapiral pred ljudmi kakor čudak. Zdelo se mu je najboljše, če mirno in tiho poseda doma, če ne izpregovori niti besed in se ne gane.

Upal je, da bo pozneje spet dobil službo kot dninar, skromen in neopažen v veliki množici delavcev. Prebitek svojega denarja bi skrbno hranil za težke čase. Zaradi dolgega posedanja v temi in v miru so mu čuti polagoma otopeni. Med svojim telesom in svojo negibno, mrtvo okolico ni videl več nobene razlike. Če je naletel na koga, ki ga je hotel nagovoriti, so se mu tresle roke in oči so se mu začele obračati.

Nekega dne, ko je šel s svojim žitom v mlin, da je na ozki stezi srečal župnika in to pot se mu Jan nikakor ni mogel izogniti. Začel se je zmedeno ozirati okoli sebe in zamahovati z rokami, kakor bi se branil; nezanesljivo je prestavljal noge in omahoval, ali bi ostal ali pobegnil. Župnik, ki je videl njegovo zadrego, je hotel preplašena pomiriti in je zaklical:

"Ah, Jan! Kako je s tvojim žitom? Povsod je enako zanič! Upajmo, da bo prihodnje leto boljše!" Potem je izpraševal, kako živi, in poizvedoval o otrocih.

"Zdama so, gospod župnik," je mrmral. Sklonjen pod vrečo žita, ki ga je nosil na hrbtu, je potrpežljivo obstal; vendar je pogledoval naokrog, če bi jo le ne mogel porisati.

"In ti, Jan, stanuješ zdaj čisto zunaj vasi? In kako si služiš kruh?"

Jan je zmignil z rameni. Tedaj je dejal župnik z zaupnim glasom:

"Nekaj sem našel zate, Jan. Voznik Seven je umrl. To bi bila hiša zate. A Dula še noče ven; morda pozneje. Ampak osla hoče prodati, Jan. To bi pa bilo kaj zate."

Jan ni odgovoril.

"Da —" je nerazločno spregovoril. "Zdaj bo kmalu kaj dela pri kmetih."

Njegove besede so prešle v nerazumljivo mrmranje. Izprašujoče je pogledal župnika, da bi se prepričal, če ne tiči za njegovimi besedami laž ali prevara.

"Premišljaj malo o tem, Jan, in se pogovori z Dulo."

Ko je Jan šel naprej, si je mislil: "Ne! Ne! Osla ne kupim."

Vprav zato, ker mu je župnik svetoval, ni hotel. A v srecu, prav na dnu, je bilo sporočilo presenetljivo razodetje, ki ga ni več izpustilo. To bi bilo vendar boljše kakor služba pri kmetu. Prav do spanca je ponovič ponavljal misel: osel! Osel, to je bil skoraj konj! In nova možnost je nenadno spet v njem zbudila etaro veselje do kmečkega življenja.

"Premislil si bom," je menil.

Dneve in dneve je mislil na to, dokler ga ni osel docela obsedel. Hotel je žival videti in potipati.

"Hi! Ho!" je vzklikal v sanjah.

Ko je še sam sebi tajil svoje želje, je že preračunal, da raste okoli njegovega griča dovolj krme, tudi hlev je bil tu in imel je dovolj denarja, da bi si pridobil osla. Vse to ga je končno nagnilo, da je popuščal. A čakal je še in iskal ugovorov. Kupčija in pogajanje z žensko sta ga plašila. Vzel je denar, a ga spet spravil, dokler ga ni obšel mučen domislek:

"Medtem ga lahko proda komu druge-mu!"

To ga je spodbudilo, da bi nemudoma odšel — samo da bi pogledal, ne da bi kupil. Slepi osel je stal izza Sevenove smrti v hlevu. "Zal mi je, da mu moram dati jesti," je menila Dula. "Kakor ga vidiš, tak je."

A Jan ni videl ničesar. Z drhtečimi rokami je gladil žival po hrbtu in po nogah. Nekaj se je še obotavljal, da bi dobil časa, a njegov sklep je bil že trden: kupil bo osla. Brez njega ni hotel domov.

Da bi brž opravil, je dal Duli, kolikor je zahtevala. Z oslom vred je dobil oglavniki, vajeti, uzdo, potezne vrvi, leseno sedlo in ovčjo kožo. Jan je vlekel žival za sabo in se je podvizal domov, ne da bi se oziral. Doma je osla ogledal in preiskal z večjim pogledom. Vesel kakor otrok je skakal okoli njega, se smejal in si mel roke. Moral je spet in spet pogledati k njemu, ker ni mogel verjeti v svojo srečo. Žival je stala pred njim s pobešeno glavo, strigla z ušesi in njen brezsojni pogled je bil poln otožne toposti. Jan ga je spravil v hlev, pa je šel spet ponj, da bi ga še enkrat pogledal. Prav do noči mu je dajala vznemirljiva novost opravlja in kar naprej je imel pred očmi pepelnatosivega osla z debelim, okroglim trebuhom, s tankimi nogami in z veliko glavo. Prav za prav je bilo to zgara-no, staro, leno živinčce; na koži je imel kratke in velika gola mesta z odrgnjeno dlako. A to ni bilo tako hudo. Jan je čutil sočutje do tovariša s katerim je imel sproti novo veselje. Prve dni ga je pridržal v hlevu, da bi ga imel čisto sam zase. Nagovarjal ga je s kratkimi besedami, ki jih je imel od prej v spominu, ga božal po gobcu in delil z njim svoj dragoceni kruh.

Nazadnje je sklenil, da bo šel spet med ljudi, Nataknil si je visoko kučmo, obul cikle in zapel svojo dolgo suknjo.

(Dalje prih.)

ICKES POSTAL VRHOVNI UPRAVNIK PREMOGO-KOPOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

jah, da je vodstvo premogarske organizacije določilo petnajst dnevno premirje in da premogarji se pod to določbo vrnejo v turek na svoja dela. Očividno je John Lewis mislil s tem vzeti priliko za resen nastop predsedniku iz rok. Ob 9 uri na to je predsednik nastopil, ki pa v svojem govoru omenjenega Lewisaovega "premirja" niti omenil ni. Govoril pa je odkrito in prepričevalno. Premogarje je povabil naj se v imenu svojega patriotizma vrnejo na delo. Povdaril je krepko: Ne pozabite, da se vaši sinovi prav te trenutke dobivajo po vsem svetu za stvari, ki so vredne žrtve. Mnogo vaših sinov je na bojiščih, zave-dajte se svoje dolžnosti. Jutri v ponedeljek jutraj bo vihra-la nad premogokopi zastava Združenih držav in upam, da se vsi pod to zastavo vrnete na delo!

Tako torej! Na tuniški fronti, na otočjih Tihega morja, na morjih po vsem svetu, v zraku in na zemlji sleherni minuto umira stotine naših ameriških fantov, ki se borijo za to, da bi ta dežela ostala svobodna in prosta, tu doma, na svobodnih ameriških tleh pa se igra trdovratni Lewis z ognjem in izživa v skrajnost najbolj demokratičnega predsednika, ki ga je še kedaj imela ta dežela. Kdo je bil delavcem bolj naklonjen, kakor Roosevelt, Prkažite enega izmed 32 predsednikov Zdr. držav? In zdaj, ko ima mož polne roke dela, mu doma delati nemir s

stavko v industriji, ki je neobhodno potrebna vojni proizvodnji? Tega ne more odobravati noben razumen človek.

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija. — Angleški kralj George VI. je naročil krasno umetniško izdelan meč, ki ga bodo izdelali umetniki. Kralj bo podelil ta meč mestu Stalingradu na Ruskem kot priznanje za izredno junastvo, ki ga je izkazala ruska vojska pri obrambi Stalingrada.

— Washington, D. C. — Urad UPA je dovolil restavracijam večjo količino sladkorja. Tako bodo restavracije dobivale za naprej eno desetino več sladkorja, kakor so ga prejemale dosedaj. Tudi glede drugih predmetov bodo v bodočnosti izdane neke olajšave.

— Vatikansko mesto. — Sv. stolica je imenovala Rev. Nikolaja Sawaryna za titularnega škofa in pomočnika škofu Rt. Rev. Basilu Ladyka, ki načeluje rutenski cerkvi bizantinskega obreda v Kanadi. Pomožni škof bo nastopil svojo službo takoj.

GOVERNER APELI IRA NA DRUŽINE ZA ODELANJE VRTOV

Springfield, Ill. — Governer države Illinois Dwight Green je v soboto objavil apel, naj družine, kjerkoli imajo kaj prostora za vrtove za zelenjavo, iste obdelajo. S tem bodo pomagali ljudje sami sebi in deželi. Kar se tiče konzerviranja in navodil za iste, bo država izdala posebne male knjižice, ki bodo ljudem, ki imajo mož polne roke dela, mu doma delati nemir s

J. M. Trunk

Pravijo, da po sedmih letih vse prav pride. Včasih pride že prej in silno nerodno, ako je bilo pač nerodno.

Hitler se je tiste dni odpravil v Praho in prišel na rad-sin. Praha je od Varšave precej oddaljena, in Varšava je glavno mesto države, ki šteje do 35 milijonov, in to ni malenkost. Tedaj se je pa Varšava odpravila tudi v Tešin, ker tam je nekaj poljskih vasi, katere so prej požrli Čehi. Ali ni to od sile, da bi bili Poljaki pod Čehi? Ker je bila Praha na tleh, je Varšava čisto enostavno "rešila" te podjarmljene Poljake.

Čas pa hitro beži. Ni bilo dolgo od tega, ko so v Varšavi vzklikali od veselja radi rešenih Poljakov, in Varšava je bila v razvalinah in — Velika Poljska je kar čez noč iz-

ginila, in Čehi in Poljaki so pod pokrovom nazijske pete.

Vse prav pride po sedmih letih, pravijo. Upajmo za Čeh in za Poljake. Ne gre tako lahko, ko je šlo. Poljaki so bili ogorčeni, ker je bilo pod Čehi nekaj vasi, sami pa so imeli pod seboj kar nad pet milijonov Ukrajincev in Belorusov nekaj milijonov in še večji apetit so kazali Poljaki. Jutri bi Poljaki radi vse to dobili nazaj, Moskva pa je hudo zaprta in — Čehi naj bi pomagali! Do neke Vzhodne federacije naj bi prišlo, da bi tisti kosmati Moskvi zaprli vrata. Varšava je šla v Praho, saj razumete. Ampak Čehi so rekli: figa... mi smo usmerjeni bolj na Moskvu, ne na Varšavo!

Ta smo danes, ko še nismo nikjer, pa je že danes pufnilo, ko tedaj v Varšavi ni bilo soli v glavah.

Michael Trunko in Sinovi

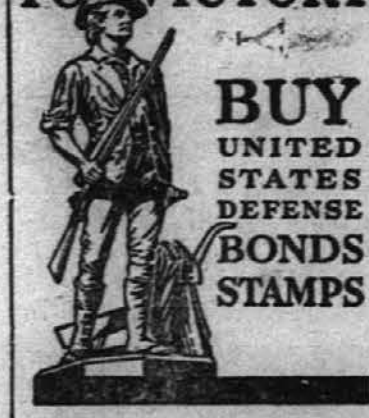
PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS

Pleskarji in popravilci ometa in sten.

2114 W. 23rd Place, Chicago
Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

FOR VICTORY

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakoršnega koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmer-no nisko ceno.

Pokličite nas na telefon

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu

3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

NAZNANILO

Slovincem v Chicagi naznanjam, da bom odslej uradoval vsak dan razun sred:

Od 2. ure do 5. ure popol. in zvečer od 7. do 9. ure

Ob drugih časih po dogovoru s strankami.

Na naslovu:

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 5086

Dalje naznanjam, da preskrbujem posojila na prve vknjižbe. Ako kupujete dom in rabite posojilo, ga vam preskrbim po nizki ceni 4 1/2 odstotke.

Ali ako dolgujete na vaših domovih in posevkih že dalj časa na davkih, pridite k meni, da zadevo preuredim in izravnam vam v korist. Priporočam se tudi za vso drugo advokatsko potrebo.

ANTHONY J. DAROVIC

SLOVENSKI ODVETNIK

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena. Izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKAŠKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite nam

AMERIKAŠKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/2

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vencu sedanjí predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog so slike vseh dosedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnoročnimi podpisi. Pod predsednikovo sliko vihra v vetru ponosno sveznata zastava. Pod zastavo je spominska plošča in na nji tiskano v okrajšavi listina pravice in svobode. Slika je v okvirju in v okvirju staklo. Ta slika je lep kras in zgodovinska pomenljivost za vsak amerikaški dom. Ker nas naši naročniki za njo poprašujejo, smo jih še nekaj dobili

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenih stroškov.

Pošiljaten strošek plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi slika po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na znanje, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročilo je pridjati potreben snesek in ga poslati na:

AMERIKAŠKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois